

Vystoupení soudruha Gustáva Husáka

Vážení soudruzi,

chtěl bych se připojit k srdečnému poděkování maďarským soudruhům a osobně soudruhu Jánosu Kádárovi za dobrou přípravu našeho zasedání, za přátelské přijetí a pohostinství.

Oceňujeme skutečnost, že naše porady a konzultace dostaly potřebný pravidelný rytmus, jak to vyžaduje současný vývoj v našich zemích i ve světě. Mám na mysli jak zasedání politického poradního výboru, tak i další setkání, která umožňují neformálně si vyměňovat názory a zkušenosti, společně posuzovat a řešit naléhavé otázky vzájemných vztahů a spolu s tím lépe koordinovat náš postup v mezinárodních vztazích. Obzvláště bych chtěl ocenit to, že obsah i formy naší spolupráce se neustále zdokonalují a obohacují, což odpovídá požadavkům dneška.

Od sofijského zasedání došlo k významným událostem. Uskutečnila se schůzka na nejvyšší úrovni mezi SSSR a USA v Ženevě a v návaznosti na to setkání generálních a prvních tajemníků v Praze. Důležitou událostí v životě jednotlivých zemí i celého socialistického společenství byly sjezdy našich bratrských stran. Vypracování programů urychlení hospodářského a sociálního rozvoje, spojených s prohloubením vzájemné spolupráce, vytváří předpoklady pro posílení pozic socialismu ve světě a jeho vlivu na mezinárodní dění.

V tomto směru zvláště vyniká úloha XXVII. sjezdu KSSS, k jehož výsledkům se budeme neustále vracet jako k významnému zdroji zkušeností a inspirace. Jeho myšlenky výrazně ovlivnily i přípravu a průběh našeho XVII. sjezdu.

Závěry, které XVII. sjezd přijal, se setkávají s plnou podporou strany a všeho našeho lidu. Znovu to potvrdily nedávné všeobecné volby do zastupitelských orgánů všech stupňů. Hlavní pozornost nyní soustřeďujeme na to, aby program sjezdu byl na všech úsecích důsledně realizován.

V oblasti zahraniční politiky náš sjezd plně podpořil mírový program XXVII. sjezdu KSSS, který odpovídá životním zájmům československého lidu. Sjezd současně uložil využít všech našich prostředků a možností k tomu, abychom se aktivně a iniciativně podíleli na zápase za jeho realizaci.

Ztotožňujeme se s analýzou současné mezinárodní situace, obsaženou ve vystoupení s. Gorbačova na dnešním zasedání, jakož i s návrhy na další postup v boji za zachování a upevnění světového míru.

Soudruzí,

po sovětsko-americkém setkání v Ženevě na nejvyšší úrovni očekávala světová veřejnost, že se politické ovzduší ve světě změní k lepšímu. Takovému vývoji napomáhá úsilí Sovětského svazu, který neustále přichází s novými dalekosáhlými mírovými a odzbrojovacími návrhy, zaměřenými na to, jak zbavit svět strachu z jaderných,

chemických a jiných zbraní hromadného ničení, jak vytvořit spolehlivý systém mezinárodní bezpečnosti. Tyto iniciativy Sovětského svazu, k nimž patří i jednostranné moratorium na jaderné výbuchy, jsou výrazem vědomí jeho vysoké odpovědnosti za osudy lidské civilizace. Národy světa si to stále hlouběji uvědomují.

Americká administrativa však pod tlakem vojenskoprůmyslového komplexu nejen neučinila po Ženevě žádný krok k zastavení zbrojení, ale naopak je dále stupňuje. Pokračuje v realizaci programu "hvězdných válek" a snaží se, mnohdy úspěšně, o zatažení svých spojenců do svých nebezpečných militaristických programů. Agresivita imperialismu, především amerického, celkově vzrostla. Projevem jeho zvůle byl barbarský útok na nezávislou Libyi, je jím snaha likvidovat pokrokový režim v Nicaragui, vyhrožovat hrubou vojenskou silou všem, kdo se nehodlají podříditi jeho diktátu.

Třídní zaslepenost agresivních imperialistických kruhů, jejich velikášství, úsilí o světovládu, spojené s nenávistí k socialismu, má za následek, že nejsou schopny střízlivě hodnotit všechna rizika této nebezpečné politiky, která je v mnoha směrech nevypočitatelná.

Tento kurs amerického imperialismu se markantně projevil i na tokijské vrcholné schůzce sedmi vedoucích kapitalistických států, kde si Spojené státy chtěly zajistit souhlas se svými vojenskými dobrodružstvími kdekoli ve světě.

Prohlášení Washingtonu, že se USA necítí být vázány smlouvou SALT II, jen potvrzuje, že agresivní kruhy USA jsou připraveny

realizovat své militaristické plány bez ohledu na přijaté závazky. Pokračují v rozmísťování jak strategických jaderných zbraní, tak i raket středního doletu a současně i v modernizaci konvenční výzbroje. Nebezpečný vývoj nastal i v oblasti chemických zbraní. USA a jejich nejbližší spojenci v NATO fakticky rozhodli o výrobě nové generace chemických binárních zbraní a o modalitách jejich rozmístění v západní Evropě.

Proti těmto záměrům je nezbytné s ještě větší energií vystupovat a usilovat o získání široké podpory pro urychlené uzavření celosvětové dohody o zákazu a likvidaci jak jaderných, tak i chemických zbraní a doplnit toto úsilí konkrétními regionálními opatřeními. K tomu je zaměřena společná iniciativa ČSSR a NDR na vytvoření pásma bez chemických zbraní ve střední Evropě. Je pozitivní i to, že v této otázce postupujeme shodně s SPD a že tato iniciativa je přijímána i dalšími stranami Socialistické internacionály. Oceňujeme podporu tomuto návrhu ze strany bratrských socialistických zemí, která je výrazem našeho společného úsilí zabránit výrobě amerických binárních zbraní a jejich rozmístění v zemích západní Evropy. Naši společnou podporu je třeba vyjádřit i návrhům na vytvoření pásma bez jaderných a chemických zbraní na Balkáně.

Soudruzí,

dosavadní vývoj po ženevské schůzce ukazuje oprávněnost slov s. Gorbačova na pražském setkání o tom, že si nemůžeme dělat iluze o politice imperialismu, že toto období nebude snadné a že nás čeká velmi složitý zápas.

O to více oceňujeme obrovské úsilí Sovětského svazu, který hledá a aktivně využívá všechny možnosti, jak zastavit a zvrátit tento nebezpečný vývoj. Proti militaristickému a agresivnímu kursu imperialismu staví společně se socialistickými zeměmi jasnou a srozumitelnou politiku, která si získává stále větší podporu i u realisticky smýšlejících představitelů, u stále širších kruhů veřejnosti na Západě. Důležité je, že národy světa si začínají uvědomovat, kde je strana války a kde strana míru. Dokonce i mezi spojenci USA v NATO se objevují projevy nesouhlasu s tím, že Spojené státy na sovětské odzbrojovací iniciativy nejen nereagují, ale fakticky je odmítají.

Domníváme se, že právě za této situace představuje Výzva členům NATO, všem evropským zemím o snížení ozbrojených sil a konvenční výzbroje v Evropě, která je našemu zasedání předložena, krok velkého historického dosahu pro národy Evropy. Považujeme ji za nový, významný příspěvek, který organicky doplňuje a konstruktivně rozvíjí soubor našich dosavadních návrhů v oblasti odzbrojení. Návrh výzvy projednalo předsednictvo ÚV KSČ a plně jej podpořilo. Jsme přesvědčeni, že výzva a zápas za její prosazení nám poskytnou nové možnosti při naplňování naší strategie míru.

Myslím si, že bychom se měli společně zamyslet nad tím, jak na základě získaných pozitivních zkušeností ještě přesvědčivěji propracovat naše mírové a odzbrojovací návrhy, abychom získali srdce a mysl lidí pro naši věc a napomáhali izolaci nejreakčnějších a nejagresivnějších imperialistických sil. Ukazuje se, že uplatňování leninského principu otevřenosti a srozumitelnosti zahraniční

politiky, to, že se obracíme nejen na vlády, ale i národy, přináší své plody. Musíme ještě hodně udělat pro to, aby ve světovém veřejném mínění pevně zakotvilo přesvědčení, že politika konfrontace je nebezpečná a bezperspektivní a že jedinou cestou, kterou se může lidstvo ubírat, je mírové soužití, vzájemně výhodná spolupráce.

Imperialismus se bude pochopitelně všemožně snažit, aby narušil záměry, které jsme si vytyčili na našich sjezdech. Jak jsme se mohli znovu přesvědčit v souvislosti s neštěstím na černobylské jaderné elektrárně, bude k tomu cynicky využívat i těch nejhanebnějších prostředků. Tato tragická událost byla masově na Západě zneužita k rozpoutání nehorázné antisovětské hysterie. Cílem této kampaně bylo zpochybnit společenský systém socialismu, oslabit důvěru k Sovětskému svazu, zejména jeho návrhům v oblasti bezpečnosti a odzbrojení.

Uměle vyvolaná panika kalkulovala s obavami lidí z dosud nepoznaných následků, které s sebou může nést jaderná energie. Tyto obavy se však začínají postupně obracet proti těm, kdo je vyvolali. Národy Evropy si stále více uvědomují, jaké nebezpečí by znamenal výbuch třeba jen jedné jediné jaderné bomby na našem kontinentu. Z toho vyplývají ještě větší možnosti získat jejich podporu pro naše návrhy na odstranění všech jaderných a dalších zbraní hromadného ničení z Evropy a na jejich úplnou likvidaci.

Stejně jako v minulosti využívají i dnes naši nepřátelé pro splnění svých antikomunistických cílů, pro narušování důvěry mezi

evropskými státy všech krajně pravicových, neofašistických a podobných sil včetně revanšistů. Nemůžeme nechat bez povšimnutí i nedávný sraz sudetoněmeckých landsmanšaftů v Mnichově, kterého se poprvé aktivně zúčastnil i kancléř Kohl a další vládní činitelé NSR. Znovu na něm zazněly hlasy proklamující otevřenost "německé" i "sudetoněmecké" otázky, za kterou se fakticky skrývají teritoriální požadavky, zpochybňování výsledků druhé světové války včetně poválečného územního uspořádání v Evropě a snaha o jeho revizi. V politice NSR jako nejoddanějšího služebníka Reaganovy válečnické politiky, se odráží ucelená doktrína revanšismu.

Soudruzi,

důležitou úlohu v procesu upevňování bezpečnosti, zejména v Evropě, přikládáme mnohostranným odzbrojovacím jednáním v Ženevě, ve Vídni, ve Stockholmu i v rámci OSN. V poslední době jsme na všech těchto fórech zaregistrovali viditelné přitvrzení pozice Západu. Je to důsledkem nátlaku ze strany USA, které záměrně prosazují tento svůj kurs proti konstruktivním návrhům států Varšavské smlouvy, předloženým v posledním období, aby zaváděly odzbrojovací jednání do stále nových slepých uliček,

Podporujeme názor, že je třeba dále stupňovat naši mírovou ofenzívu. U řady politických představitelů i proudů na Západě vznikají pochybnosti o politice nynější americké administrativy a důsledcích, které má pro Evropu. To podtrhuje význam dialogu a hledání dorozumění o základních otázkách zajištění evropské i světové bezpečnosti.

Je třeba učinit vše pro úspěšné zakončení první etapy Stockholmské konference, což by mělo pozitivní vliv na průběh následké schůzky KBSE ve Vídni, ale i na další zápas za prosazení politiky uvolnění.

Vycházíme z toho, že v současné situaci zůstávají helsinská konference a její Závěrečný akt jedním z důležitých stabilizujících faktorů v Evropě i ve světě. Z těchto hledisek přistupujeme i k přípravě další celoevropské schůzky, na níž musíme společně usilovat o to, aby se stala podstatným příspěvkem k ozdravení politického ovzduší a k návratu k uvolňování.

Ve Vídni považujeme za nutné soustředit pozornost na důležitou a dosud dosti opomíjenou část Závěrečného aktu, týkající se ekonomické spolupráce. V této oblasti má náš přístup solidní základ a jeho rozvinutí by mohlo významně přispět k stabilizaci a rozvoji politiky uvolňování. Zvláště pak nyní, kdy je třeba čelit politice diskriminací a embarg a kdy se začíná rozvíjet dialog mezi RVHP a EHS. S tímto cílem - jak jsme již informovali zasedání výboru ministrů zahraničí v březnu ve Varšavě - bychom chtěli vystoupit s návrhem, aby v období po vídeňské schůzce bylo v Československu svoláno "Ekonomické fórum", jehož úkolem by bylo posoudit rozvoj celoevropské ekonomické spolupráce.

Soudruzi,

současné období před nás staví celý komplex mimořádně náročných úkolů jak ve vnitřní, tak i vnější oblasti.

Při zvyšování spoluodpovědnosti všech socialistických zemí za další úspěchy socialismu v jeho historickém zápase s kapitalismem vzrůstá potřeba zvýšení účinnosti socialistického společenského systému, urychleného a všestrannějšího využívání zkušeností, jeho předností a potenciálu, jak jsme o tom jednali na našich sjezdech.

Do popředí vyvstává nutnost hledání nových, účinnějších forem a metod spolupráce ve všech oblastech. Zásadní význam v této souvislosti má i podstatné zvýšení účinnosti a operativnosti RVHP. Jde zejména o přechod k stále hlubším a stabilnějším formám spolupráce cestou navazování přímých vztahů mezi hospodářskými organizacemi - ve výzkumu, vývoji, výrobě i odbytě, zakládání společných firem, vědeckovýrobních sdružení a podobně. Československá strana toto úsilí plně podporuje a naše orgány přijaly v tomto směru již některá konkrétní opatření.

Je vypracován a schválen dobrý dlouhodobý koncepční dokument - Komplexní program vědeckotechnického pokroku členských států RVHP do roku 2000. Československá strana přikládá zásadní význam jeho důsledné realizaci, odstraňování všeho, co brání jeho uvádění do praxe. Vyžaduje to měnit vžitě návyky, staré myšlení a přístupy, v mnoha případech i platné předpisy, vytvářet podmínky pro všestrannou intenzifikaci a zvyšování účinnosti celého integračního procesu. S řadou bratrských zemí máme podepsány i bilaterální programy dlouhodobé spolupráce, které rovněž směřují k tomuto cíli.

Mimořádný význam přikládáme všestrannému upevňování organizace Varšavské smlouvy. Vítáme, že se vytváří informační skupina, jejíž práce jistě přispěje k lepší vzájemné informovanosti a našemu společnému působení jak v propagandistické, tak i diplomatické oblasti.

Závěrem bych chtěl vyjádřit náš souhlas s návrhy předložených dokumentů.